

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 97

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κα Αγγελική Αδαμοπούλου

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 1702/6.12.2021 Ερώτηση με θέμα:
«Έντονες αντιδράσεις για την Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης
“Ανάπλαση, αποκατάσταση και ανάδειξη Δυτικών Λόφων Ακρόπολης Αθηνών”»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 1702/6.12.2021 Ερώτησης της Βουλευτού κας Αγγελικής Αδαμοπούλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, δια των Υπηρεσιών του, εκπληρώνει την απορρέουσα ευθέως εκ του Συντάγματος υποχρέωση του Κράτους περί προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, για τη διαφύλαξη του οποίου οφείλει να λαμβάνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα. Σε εφαρμογή της ανωτέρω συνταγματικής επιταγής, ο ν. 4858/2021 (Α' 220) «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» θεσπίζει το πλέγμα προστασίας αρχαίων και νεώτερων μνημείων, καθώς και περιοχών χαρακτηρισμένων ως αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων. Ο Λόφος Φιλοπάππου αποτελεί αρμοδιότητα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών, καθώς εντάσσεται στον ενιαίο οργανωμένο αρχαιολογικό χώρο των Λόφων Μουσών (Φιλοπάππου), Πνύκας, Νυμφών, έκτασης 650 περίπου στρεμμάτων, πολλαπλώς κηρυγμένο ήδη από το 1952 έως το 2004 (ΦΕΚ 54/Β/5-3-1952, ΦΕΚ 154/Β/9-8-1956, ΦΕΚ 268/Β/12-12-1956, ΦΕΚ 606/Β/3-10-1967, 387/Β/5-7-1983, 696/Β/19-8-1996), ενώ περιλαμβάνεται και στον ευρύτερο αναοριοθετημένο Αρχαιολογικό Χώρο της πόλεως των Αθηνών (ΦΕΚ96/Β/10-2-2004). Ο χώρος εντάσσεται επίσης στους ενοποιημένους περί την Ακρόπολη Αρχαιολογικούς Χώρους (ΦΕΚ 387/Β/5-7-1983) και στη ζώνη προστασίας της Ακρόπολης (buffer zone) της UNESCO, ενώ συμπεριλαμβάνεται και στον Κατάλογο των Μνημείων της Ακρόπολης και των πέριξ αυτής αρχαιολογικών χώρων, που τους έχει απονεμηθεί το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Label). Με την ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/13665/584/5.2.2008 Υ.Α. «Χαρακτηρισμός Αρχαιολογικού Χώρου Λόφων Μουσών (Φιλοπάππου), Πνύκας, Νυμφών ως οργανωμένου Αρχαιολογικού» (ΦΕΚ ΑΑΠΘ/154/22.4.2008), ο αρχαιολογικός χώρος των Λόφων κηρύχτηκε οργανωμένος, με αποκλειστικό σκοπό την αναγνώριση και την ενοποίηση του Αρχαιολογικού Χώρου, την προστασία της Δημόσιας Περιουσίας και την θεσμική του κατοχύρωση.

Στο πλαίσιο της συνολικής ανάδειξης της περιοχής των τριών λόφων, μετά και τις εκτεταμένες παρεμβάσεις ανάδειξης της περιόδου 1997-2004, μέσω κυρίως κοινοτικών κονδυλίων, ο αρχαιολογικός και ιστορικός χώρος των Δυτικών Λόφων, έχει καταστεί ένας σημαντικός πόλος έλξης με διττό χαρακτήρα, καθώς εκτός από αρχαιολογικό χώρο με πλήθος σημαντικών μνημείων, αποτελεί ταυτόχρονα έναν από τους πλέον σημαντικούς χώρους αναψυχής για τους επισκέπτες, με ελεύθερη πρόσβαση όλο το 24ωρο.

Για την περαιτέρω προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου των Δυτικών Λόφων, έχει δρομολογηθεί η σύναψη τετραμερούς Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης, μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Αττικής, του Δήμου Αθηναίων και της εταιρείας Ο.Τ.Α. Εθνικός Κήπος-Μητροπολιτικό Πάρκο Α.Ε., με τίτλο: «Ανάπλαση, Αποκατάσταση και Ανάδειξη Αρχαιολογικού χώρου Μουσών (Φιλοπάππου, Πνύκας, Νυμφών (Δυτικοί Λόφοι)», σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Σημειώνεται ότι, η συμμετοχή της Περιφέρειας Αττικής στην ανωτέρω Προγραμματική Σύμβαση προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010, σύμφωνα με την οποία, εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, συμμετέχουν ως συμβαλλόμενοι η οικεία Περιφέρεια και το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στην περίπτωση αυτή, η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης».

Με την αναφερθείσα Προγραμματική συμφωνείται η υλοποίηση έργων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων εκάστου συμβαλλόμενου φορέα, με απώτερο σκοπό:

- α) Την προστασία και ανάδειξη των μνημείων του ευρύτερου αρχαιολογικού και ιστορικού χώρου της περιοχής των Λόφων,
- β) Την βελτίωση - αναβάθμιση των υποδομών της εν λόγω περιοχής,
- γ) Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την αρμονική ένταξή του στο αρχαιολογικό τοπίο, καθώς και
- δ) Την ασφάλεια των επισκεπτών.

Η ανωτέρω Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης, για τη σύνταξη της οποίας συνέδραμαν οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, σε συνεργασία με τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη, πρόκειται να διαρκέσει τέσσερα (4) έτη. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται στο ποσό των 6.895.260,00€, εκ των οποίων 3.244.080,00 € προέρχονται από πιστώσεις του ΥΠΠΟΑ και 3.651.180,00€ από πιστώσεις του Δήμου Αθηναίων. Σε ότι αφορά τις υποχρεώσεις του ΥΠΠΟΑ, τονίζεται ότι έχει ήδη εγκριθεί η ανάληψη-δέσμευση πολυετούς υποχρέωσης του ανωτέρω ποσού (αρ. πρωτ. 584117/7-12-2021 Έγκριση Ανάληψης Πολυετούς Υποχρέωσης), ενώ αναμένεται η ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου της εν λόγω Προγραμματικής από το Ελεγκτικό Συνέδριο, προκειμένου να υπογραφεί από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Όσον αφορά στο πλαίσιο δράσεων και εργασιών του έργου «Ανάπλαση, αποκατάσταση και ανάδειξη Δυτικών Λόφων Ακρόπολης Αθηνών», διευκρινίζεται ότι, εγκρίθηκε με την με Α.Π. 268540/09.06.2021 Απόφαση του ΥΠΠΟΑ (Α.Δ.Α. Ω80Δ4653Π4-Β9Γ).

Σχετικά με τα ερωτήματα που θέτει η Βουλευτής, ως προς συγκεκριμένα σημεία της Προγραμματικής Σύμβασης, επισημαίνονται τα εξής:

- Η επί μέρους σύμπραξη του Δήμου Αθηναίων και της εταιρείας «Εθνικός Κήπος-Μητροπολιτικό Πάρκο Α.Ε.» σχετίζεται με την υλοποίηση έργων που αφορούν κυρίως στους καθαρισμούς πρανών και μονοπατιών και αποφράξεις τάφρων, επισκευή ή αντικατάσταση αστικού εξοπλισμού (κάδοι, παγκάκια κ.α.), αποκατάσταση και αναβάθμιση τμημάτων του υφιστάμενου ηλεκτρολογικού δικτύου, αντικατάσταση λαμπτήρων με τεχνολογία LED, εργασίες εξυγίανσης πρασίνου, επισκευή υφιστάμενου αρδευτικού δικτύου και δικτύου ύδρευσης και τη στερέωση επισφαλών τμημάτων βράχων νοτίως του Λόφου Φιλοπάππου (έναντι οδού Παναιτωλίου). Το ΥΠΠΟΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, των εκ της συμβάσεως αλλά και εκ του νόμου απορρεουσών υποχρεώσεων σύμφωνα με τον ν. 4858/2021 (Α' 220), συμμετέχει στην διαμόρφωση προδιαγραφών για τις μελέτες που θα εκπονηθούν και έχει την πλήρη επίβλεψη και εποπτεία του συνόλου των προβλεπόμενων, κατά λόγο αρμοδιότητάς του, εργασιών. Σύμφωνα με το σχέδιο της εν λόγω Προγραμματικής Σύμβασης, φορείς υλοποίησης των ανωτέρω έργων, ορίζονται ο Δήμος Αθηναίων και η εταιρεία «Εθνικός Κήπος-Μητροπολιτικό Πάρκο Α.Ε.».

- Σχετικά με την αναφερόμενη στην ερώτηση, Μελέτη Διαχείρισης των Δυτικών Λόφων, η οποία συμπεριλαμβάνεται στο Υπόεργο 1 «Δημιουργία και ανάπτυξη γεωχωρικής υποδομής των Δυτικών Λόφων», αυτή θα υλοποιηθεί από την εταιρεία «Εθνικός Κήπος-Μητροπολιτικό Πάρκο Α.Ε.», κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους της Προγραμματικής. Η αναφερόμενη στην

ερώτηση, παραπομπή στις διατάξεις του άρθρου 4 της Υ.Α. 133384/6587/10-12-2015 (Β' 2828) «Προδιαγραφές Σύνταξης των Μελετών Διαχείρισης Πάρκων και Αλσών», όπως άλλωστε και ο ίδιος ο τίτλος της ΥΑ αναφέρει, σχετίζεται με την Μελέτη Διαχείρισης Πάρκων και Αλσών, η οποία, λόγω αρμοδιότητας, εκπονείται από τον Δήμο Αθηναίων, και όχι από το ΥΠΠΟΑ. Ο δε συσχετισμός της ανωτέρω ΥΑ με την απάντηση της Διεύθυνσης Προστασίας και Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων είναι ατυχής, καθώς η εν λόγω υπηρεσία, ουδεμία σχέση έχει με την εκπόνηση μελέτης για τα τα άλση. Συνεπώς, με την ολοκλήρωση σύνταξης της εν λόγω μελέτης από τους αρμόδιους φορείς, η τελευταία θα εξεταστεί τόσο από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο για την κατά νόμον γνωμοδότηση, βάσει των διατάξεων του ν. 4858/2021 (Α' 220), όσο και από τη Δ/νση Δασών Αθηνών. Η διαδικασία αυτή επιβάλλεται από την διττή ιδιότητα που διατηρεί ο αρχαιολογικός χώρος των Δυτικών Λόφων, καθώς, ως ανωτέρω επισημάνθηκε, πέραν από αρχαιολογικός και ιστορικός χώρος αποτελεί και έναν σημαντικό χώρο πρασίνου και αναψυχής. Γίνεται αντιληπτό ότι όχι μόνο δεν είναι άστοχη η πρόβλεψη της άνω διαδικασίας, αλλά, αντιθέτως, απόλυτα επιβεβλημένη.

- Επισημαίνεται ότι όλες οι μελέτες και τα έργα επί μνημείων, θα υλοποιηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, δυνάμει των διατάξεων του ν. 4858/2021, του άρ. 81 του ν. 1958/1991 «Τρόπος εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων» (Α' 122), όπως ισχύει σήμερα, καθώς και του π.δ. 24/2019 «Μελέτη και Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων» (Α' 39).

- Όσον αφορά στην Υπηρεσία τριετούς Φύλαξης των Δυτικών Λόφων, επισημαίνεται ότι αυτή προβλέπεται να διαρκέσει έως την ολοκλήρωση της εν θέματι Προγραμματικής, με απώτερο σκοπό να συνδράμει στις αυξανόμενες ανάγκες φύλαξης, λόγω των υλοποιούμενων έργων και των εργοταξίων που πρόκειται να δημιουργηθούν, προς διασφάλιση της προστασίας των επισκεπτών. Σε κάθε περίπτωση, το ΥΠΠΟΑ, και δη η αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων πόλης Αθηνών, διατηρεί πλήρη αρμοδιότητα στα ζητήματα φύλαξης και διαχείρισης του αρχαιολογικού χώρου, τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά την ολοκλήρωση του έργου.

- Όσον αφορά στις διαμορφώσεις Πικιώνη, οι εργασίες που προβλέπεται να υλοποιηθούν περιλαμβάνουν την επισκευή των φθορών που παρουσιάζουν τα λιθόστρωτα Πικιώνη, την συντήρηση και επισκευή του ιερού Παρεκκλησίου Αγίου Δημητρίου Λουμπαρδιάρη, καθώς και την επανάχρηση δύο βοηθητικών κτισμάτων πλησίον του Αναπαυτηρίου Πικιώνη για τις ανάγκες λειτουργίας του αρχαιολογικού χώρου (τουαλέτες για το κοινό και Αρχιφυλακείο). Οι προβλεπόμενες μελέτες (στατική μελέτη, αρχιτεκτονική μελέτη κ.ά.), οι οποίες πρόκειται να εκπονηθούν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, κρίνονται απαραίτητες, δεδομένου ότι λαμβάνουν υπ' όψιν τις ειδικές συνθήκες κάθε μνημείου, καθώς λόγω του διαφορετικού χαρακτήρα των απαιτούμενων εργασιών, εξασφαλίζουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, αντιμετωπίζοντας τα ποικίλα προβλήματα κατά περίπτωση ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει το καθένα από αυτά.

- Διευκρινίζεται ότι στην εν λόγω Προγραμματική Σύμβαση δεν έχει συμπεριληφθεί η επισκευή- συντήρηση του Αναπαυτηρίου Πικιώνη, καθώς η διαχείριση του εν λόγω ακινήτου ανήκει στην ΕΤΑΔ ΑΕ, η οποία είναι αρμόδια για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και την υλοποίηση έργου ανάδειξης και αποκατάστασης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 11 του ν. 4858/2021.

Από τα ανωτέρω γίνεται σαφές ότι το ΥΠΠΟΑ, πράττει σύμφωνα με τις εκ του νόμου προβλεπόμενες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις του, αναφορικά με τη διαχείριση του αρχαιολογικού χώρου και των μνημείων στο Λόφο Φιλοπάππου, και συμπράττει, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, με τους αρμόδιους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης με σκοπό την περαιτέρω προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου των Δυτικών Λόφων, προς όφελος των κατοίκων και των επισκεπτών.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΓΔΟΥ
5. ΔΙΠΚΑ
6. ΔΒΜΑ
7. ΔΠΑΝΣΜ
8. ΕΦΑ Ανατολικής Αττικής
9. ΥΝΜΤΕ Αττικής